

گزارش تحلیلی شهریور ماه ۱۴۰۲

بدهی دولت به نظام بانکی کشور

- بدهی دولت به نظام بانکی چقدر است؟
- اجزای بدهی دولت به نظام بانکی چیست؟
- علل تشدید ناترازی بانک‌ها چیست؟

افزایش بدهی دولت به نظام بانکی

بر اساس آمار رسمی بانک مرکزی، مجموع بدهی بخش دولتی به کل نظام بانکی کشور در پایان سال ۱۴۰۱ به رقم ۱۰۶۶ هزار میلیارد تومان رسیده است.

بدهی بخش دولتی به نظام بانکی کشور در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل، به میزان ۴۰۹ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است.

به بیان دیگر، بدهی بخش دولتی به نظام بانکی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل ۶۲ درصد افزایش یافته است.

بدهی بخش دولتی به نظام بانک کشور - هزار میلیارد تومان

رشد (درصد)	پایان ۱۴۰۱ (هزار میلیارد تومان)	پایان ۱۴۰۰ (هزار میلیارد تومان)	
۶۲ درصد	۱۰۶۶	۶۵۶	مجموع بدهی بخش دولتی به کل نظام بانکی کشور
۵۲ درصد	۲۷۳	۱۷۹	بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی
۶۶ درصد	۷۹۳	۴۷۷	بدهی بخش دولتی به بانکها
۱۴۸ درصد	۳۴۹	۱۴۱	بدهی بخش دولتی به بانکهای تجاری دولتی
۲۴ درصد	۱۰۴	۸۳	بدهی بخش دولتی به بانکهای تخصصی دولتی
۳۵ درصد	۳۴۱	۲۵۳	بدهی بخش دولتی به بانکهای غیردولتی

منبع: بانک مرکزی

در پایان سال ۱۴۰۱، بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی به رقم ۲۷۳ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به سال قبل رشدی معادل ۵۲ درصد داشت.

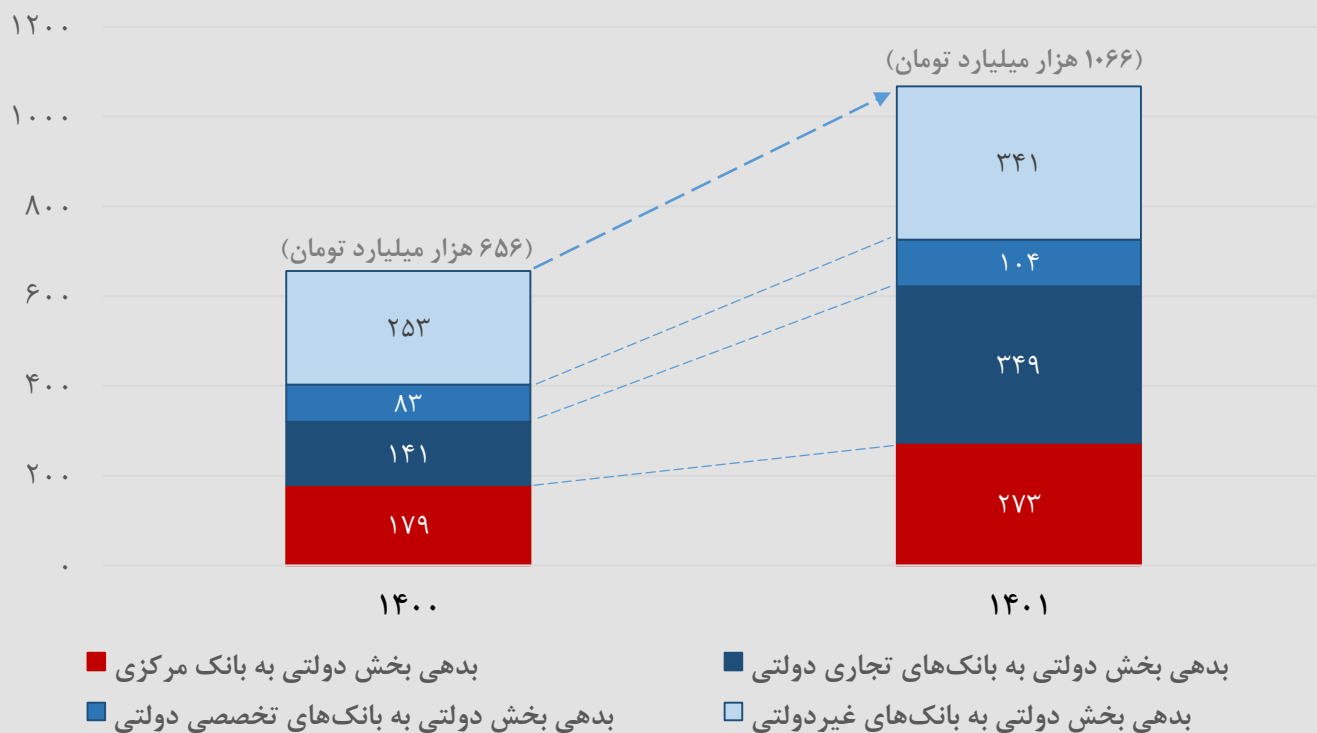
همچنین بدهی بخش دولتی به بانکهای کشور، در پایان سال ۱۴۰۱ به رقم ۷۹۳ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به سال قبل ۶۶ درصد رشد داشت.

از کل بدهی بخش دولتی به بانکهای کشور در پایان سال ۱۴۰۱، مقدار بدهی دولت به بانکهای تجاری دولتی برابر با ۳۴۹ هزار میلیارد تومان، بدهی دولت به بانکهای تخصصی دولتی ۱۰۴ هزار میلیارد تومان و بدهی دولت به بانکهای غیردولتی برابر با ۳۴۱ هزار میلیارد تومان بود.

در مجموع طی سال ۱۴۰۱، بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی معادل ۹۳ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. بدهی بخش دولتی به بانکهای کشور (اعم از بانکهای دولتی و غیردولتی) طی سال ۱۴۰۱ معادل ۳۱۶ هزار میلیارد تومان بیشتر شده است.

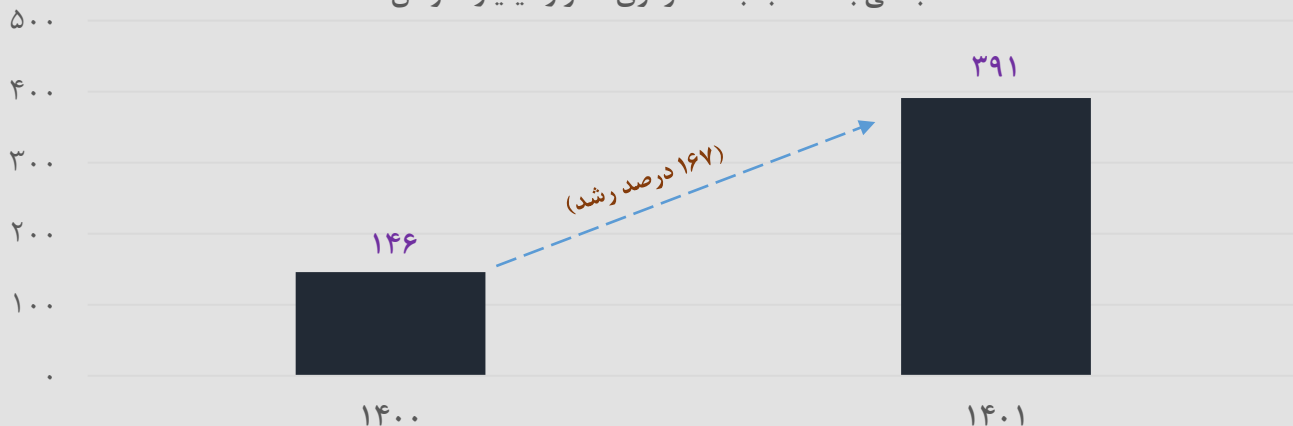
مجموع بدهی بخش دولتی به نظام بانکی کشور در سال گذشته رشد بسیار بالایی داشت. از بین اجزای آن، بیشترین میزان رشد بدهی دولت مربوط به بدهی دولت به بانک‌های تجاری دولتی است. به بیان دیگر، طی سال گذشته، بخشی از ناترازی دولت به بانک‌های تجاری دولتی منتقل شده است.

مجموع بدهی بخش دولتی به کل نظام بانکی کشور - هزار میلیارد تومان

در سال ۱۴۰۱، ناترازی بانک‌ها، در اثر انتقال کسری دولت به شبکه بانکی، تشدید شد. بخشی از ناترازی بانک‌ها به صورت افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی آشکار شده است. بر اساس آمارهای رسمی، بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی در سال ۱۴۰۱ به میزان ۲۴۵ هزار میلیارد تومان افزایش یافت. به بیان دیگر، بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی در سال گذشته رشد کم‌سابقه‌ای معادل ۱۶۷ درصد داشت.

بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی - هزار میلیارد تومان

بررسی علت تشدید ناترازی بانکها

ناترازی مالی دولت، از طرق مختلف به شبکه بانکی کشور منتقل شده و موجب افزایش ناترازی بانکها شده است. آثار ناترازی بانکها، به صورت افزایش بدهی بانکها به بانک مرکزی آشکار شده است. در سال ۱۴۰۱، قلم اصلی رشد شدید پایه پولی، همان قلم بدهی بانکها به بانک مرکزی بوده است. بدهی بانکها به بانک مرکزی در سال ۱۴۰۱ نسبت به ابتدای سال، به میزان ۲۴۵ همت افزایش یافته است که چنین نرخ رشدی کم سابقه است.

ناترازی بانکها، علل و ریشه‌های مختلفی دارد که اهم آن عبارتند از:

- عدم تسویه بخشی از بدهی دولت به بانکها یا تهاتر بدهی دولت به بانکها از طریق انتقال دارایی که موجب انجماد دارایی بانکها شده است؛
- عدم پرداخت بخشی از بدهی دولت به تأمین اجتماعی و جبران آن از محل تسهیلات بانکی و خط اعتباری بانک مرکزی؛
- تبصره‌های تکلیفی قانون بودجه و الزام بانکها به پرداخت انواع تسهیلات تکلیفی؛
- شیوه ناکارآمد تأمین مالی خرید تضمینی محصولات کشاورزی از محل تسهیلات بانکی و عدم بازپرداخت تسهیلات در سررسید؛
- شیوه ناکارآمد تأمین مالی مسکن و مکلف کردن بانکها به تخصیص حداقل ۲۰ درصد تسهیلات پرداختی به بخش مسکن که موجب تحمیل بار مضاعف به شبکه بانکی شده است.
- ناترازی بانکها، علاوه بر ریشه‌های بیرونی و ناترازی دولت، تحت تأثیر برخی عوامل داخلی بانکها نیز قرار دارد که مهم‌ترین آن عبارتند از:
  - عدم رعایت کامل ضوابط تسهیلات کلان و اشخاص مرتبط توسط بانکها؛
  - عدم سختگیری در الزام بانکها به رعایت کفایت سرمایه؛
  - عدم تعیین تکلیف بانکهای ناتراز و ادامه فعالیت بانکهای مشکل‌دار؛
  - عدم نظارت کافی و فقدان ضمانت اجرایی قاطع نسبت به افزایش سرمایه بانکها؛
  - سهم بالای دارایی‌های غیرمولد، دارایی‌های موهومی و دارایی‌های منجمد در ترازنامه بانکها؛
  - شکاف نرخ سود و فاصله بین هزینه تجهیز منابع و نرخ سود تسهیلات پرداختی.

این چکیده، برگرفته از گزارش‌های تحلیلی است که توسط گروه مشاوران کیش تهیه می‌شود. برای دریافت گزارش‌های تفصیلی و سفارش جهت تحلیل‌های اختصاصی با ما تماس بگیرید.